

У2 844 УКР.Б. 821(477)106

К68

ВІТАЛІЙ
КОРОТИЧ

ГІДНІСТЬ

ВІТАЛІЙ
КОРОТИЧ

ГІДНІСТЬ

Вірші

Київ
Видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь»
1977

До нової збірки поезій відомого поета Віталія Коротича увійшли вірші, написані ним в останні роки. Роздуми про місце радянської людини в світі, що змінюється і твориться нині за ленінськими передбаченнями, про натхненну працю в ім'я комуністичного майбуття, про відповідальність і роль митця — все це стало основними мотивами книжки «Гідність». Окрім розділ складають твори про Грузію — радянську республіку, культуру, історія і сьогодення якої вже не раз бували темою поетичних та публіцистичних робіт В. Коротича. До збірки включено також переспіви автора з різномовних радянських поетів.

К 70403—039
М228(04)—77 70—77

© Видавництво «Молодь», 1977

ШУКАЮ ПИЛЬНО СЛОВА,
ЯКІ В МЕНІ ДОЗРІВАЛИ,—
ТАК СОНЯХ ШУКАЄ СОНЦЯ
В ПРОЗОРІМ ДНІ.
Я ПОВТОРЮЮ ПІСНЮ,
ЯКУ МЕНІ ПРОСПІВАЛИ
МАТИ,
КРАЇНА,
ІСТОРІЯ,
НАВІКИ СУЩІ В МЕНІ.
ШУКАЮ ЗАВТРАШНІХ СЛІВ —
ВОНИ ІЩЕ НЕЧИСЛЕННІ,
ВОНИ ІЩЕ ВИСТИГАЮТЬ —
ТА СУТЬ ІХ ВІЧНО ЖИВА.
І РИМА ДО СЛОВА «СЕРЦЕ»
БУВАЄ «ЖОВТЕНЬ» ЧИ «ЛЕНІН»,
ТОМУ, що ЗАВЖДИ СПІВЗВУЧНІ
НАЙГОЛОВНІШІ СЛОВА...

ГОЛОСИ КИЄВА

ПОЧАТОК

Я — з міста цього.

З тіла його й тла.

Я чуюся у ньому, як дитина,
Що притулилась мамі до коліна —
До першого з джерел свого тепла.
Я народився тут,

В мені жива

Вся слава міста — над мої неслав'я.

Тут розмовляти й дихати почав я.

І думати, і — римуватъ слова.

Я тут ходити вчизся по землі:

Найперший слід мій — на твоєму глеї,

Мій Києве, дитя твоє мале я;

З тобою поруч — ми усі малі...

Коли тебе палили на війні,

Мене пекло вогнями твого бою,

Ти все здолав.

І з вдячністю німою

Ти пальці клав на голову мені.

Я зберігаю кожен дотик твій,

Бо в душах нам належить зберігати

Свій перший крок і перше своє свято —

Літопису найпершого сувій.

І друзів бережім...

Вклонімось тим,

Хто спопелився тут в роки навали.

...Життя собі та людству рятували,

Свої життя єднаючи з твоїм.

Цінути знаєш дружбі,

Друзям ти,

Немов долоні, простягаєш доли.

Тому й самотнім ти не був ніколи

І свій народ виводив з самоти.

Мій Києве, добі на славу дій,

Чи ж не тобі добро творить уміти!

Робочий мій, комуністичний мій ти,

Мій предковічний, мій ти молодий!

Із неба твого сяєво п'ючи,

З душі твоєї мудрості набравши —

Я у тобі — сьогодні та назавше.

Учи мене, мій Києве, учи!..

Ч А С

Прислушайтесь.

Коли ночами
В небесний дзвін ракети б'ють,
А в радіо кричать нечеми,
Що людям спати не дають —
Громи майбутні та салюти,
Ще безголосі, сплять в сльоті,
І плачуть в небі самольоти,
Що заблукали в чорноті,
Загрузли в сірохмарній ваті,
Де місяць, мов старий маяк.
Бажають з ночі врятуватись,
Та не врятаються ніяк.
І раптом темінь замовкає.
В її зачаєність живу
Рядок із книги витікає,
Немов джерельце у траву.
Світліше стало і простіше.
Цей світ до німоти не звик —
Він слухає принишку тишу,
Куди приходить інший звук.
Вслухається.

На мить німіє.

Він, як в барліг, в чекання ліг.
Крик повертається.

Не вміє
Світ збутись голосів своїх.
Крик повертається луною...
І знову нас по душах б'є
Цей світ, пропахчений війною
І працею. І всім, що є.
Його кімнати — як вокзали,
Загорнені в холодний дим.
Його слова позамерзали
На грішнім язиці моїм.
Бо так непросто говорити,
Коли в напрузі злито дні,
Коли всі погляди відкрито,
Неначе рани на війні,
Коли напалмом день розлито

Над гостряки безлистих віт
І всі очікують, коли ти
Хоч трохи ліпшим зробиш світ.
У тебе має стати сили,
Щоб визволити люд від лих!
...А всі тирані заніміли,
Бо не існує слів для них.
Бо корчить їх в німотнім танці
Всевладний,

безсловесний страх,

Бо всі розстріляні іспанці
Слова затисли у губах.
Бо — кров'ю крізь члійське поле
Зростає слово молоде,
Бо жодна із пісень Анголи
Загарбникам до уст не йде.
...Людей і віршів проростання —
До світла сонця —

крізь ніч біди!

Де перший вірш твій?
Де — останній?
Іди!..

З О Р Я

А Хрещатик не забувся в сні,
Коли пізно ввечері по бруку
Іхав Щорс на білому коні
І тримав на шаблі праву руку.
В місті ще ніхто не засинав:
Ці — вітали,

ті — стояли німо,
Бо ніхто з киян як слід не знав,
Що зі світом станеться
із ними.

Крізь передчуттям зболілій світ,
Крізь Хрещатик, що чекав на Слово,
Цокотіли коні об граніт,
І дзвеніли срібно їх підкови.
...А дідок — у гомоні пірнув:
Вдвох з онуком,

сивий,
при медалі.

Мовчки слухав,

а тоді — гукнув:

— Вершники, скажіть, як жити далі?!
Де зоря засяє провідна,
Як поети кажуть — вогнецвітна?..
Де зоря, скажіть нам,

бо вона

Крізь низькі ці хмари непомітна.
Гляньте-но, яким Хрещатик став:
Нишений, катований усяко!
Вершники!..

Та хлопчик діда взяв
За долоню,

що тремтіла з ляку:

— Подивися, діду,— угорі,
Там, де ти казав,— зоря ясна та,
На червонім прапорі горить
Зірка, про яку хотів ти знати...
В людях, що втомились на війні,
Дотлівала зморена тривога.
Іхав Щорс на білому коні
І вітав філософа малого.

ЕКСКУРСІЯ МІСТОМ

Екскурсанти, дивіться наліво — там ходить поет.
Поки він ще живий, познайомтесь з ним, бо небавом
Він лишить себе власним словам, своїм славам, неславам
І розчиниться голос його між забутих прикмет.
Познайомтесь з ним — там, наліво, проходить поет.

Екскурсанти, дивіться направо — іде робітник.
Познайомтесь з ним — він Хрещатик з руїни виводив,
В його пам'яті — співи гудків довоєнних заводів,
Дим війни із легенів ще досі у нього не зник.
Познайомтесь з ним — там, направо, іде робітник.

Екскурсанти, дивіться вперед — там будинок стоїть.
В рік відомих подій, в день відомий, за що — невідомо
Двоє п'яних денікінців вбили філософа в ньому.
А філософ писав про минущість усіх лихоліть.
Познайомтесь з ним — його дім перед вами стоїть.

Екскурсанти, дивіться угору — там хмара пливе.
Тридцять років проплинуло — хмарами над головою —
З дня, коли на людей впали бомби війни світової.
На людей подивіться — в них пам'ять ця міцно живе,
Познайомтесь з небом — там сіра хмарина пливе.

Екскурсанти, дивіться навколо — мов квіти з трави,
Тут і пам'ять, і люди зростають над війни та втому.
Подивіться навколо: Хрещатик — це люди, що в ньому.
На проспекті побудьте — сьогодні Хрещатик це й ви.
Познайомтесь з безсмертям: воно — наче квіти з трави,

Коли на Хрещатику
 день в сто громів загуркоче
 І натовп
 нечутно,
 неначе в німому кіно,
 Помчить між дерев,
 Ми почути крізь гуркоти хочем
 Проспект,
 що від часу оглухнути мав би давно.
 Ми звикли до шуму...

Усе кричимо, як глухі, ми,
 Вже тисячам речень заціпило ніжні роти.
 Та слово до слова
 і — чуєте — рима до рими,
 Неначе із пустки,
 виборсуються із німоти...

Є мова дерев,— ми не чуємо.
 Кажуть, що квіти
 Кричат,
 лиш до них наближаються руки лихі.
 Метелик малий — найтихіший літак цього світу —
 Волає до нас, але ми і до нього глухі.
 О, будьмо уважні до слів!
 Хоч над їхні маршрути,
 Оглухла від гуркоту, зводиться тиша бліда,
 Яка нас не слухає...

Тільки — потрібно ж почути
 Дерева, птахів та людей, а інакше — біда!
 Інакше слова повмирають на сірім папері —
 Ну що наші губи крізь гуркоти ці проречуть?
 Чи знайдемо шепіт, розхлюпаний по атмосфері,
 Чи зможемо крики, розлиті у тиші, почути?
 У вухах байдужих мовчаннів — тривоги початок...
 І все ж таки — слово

свій шлях понад гуркоти в'є!

Я вірю, що слухає тисячолітній Хрещатик,
 Приймаючи цілі світи у безсмертя своє,
 Добою натхнений, для часу нового живе,
 Глибинною пам'яттю чесний торкає початок
 І в світ комунізму спрямовує слово нове.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ІЛЛІЧА

I знов Його історія сама
Натхненно понад всесвітом здіймає,
Бо Він краси своєї досить має,
Щоб гребувати громами всіма.
Над людством, що воює, любить, пише,
Де втіхи й болю досить вже було,
Зійшло навік ясне Його чоло:
Все, що прекрасне, —
не буває пишним!
Його думки навіки світ посіли.
Над прорістю прийдешньосвітних цнот
Він постає,
прекрасний, мов народ,
Що геніальність дав Йому і силу.
Так дерево бере з підґрунтя соки,
Так світ живе на сонячному тлі.
...І символом оновлення Землі
До нас іде Він —
світливий та високий.

РЕЙС С-957
26 ТРАВНЯ 1976 РОКУ

ЯК-40 у мое сорокаліття
Мене везе на білому плечі.
..Два двигуни зайшлися у плачі,
Та слози їхні — в райдугах розлиті,
А третій двигунець мене лякає,
Бо заспіває раптом, загримить,
Немов оркестр святковий. А за мить —
Затуркотить і, наче птах, зникає
В тумані білім, в морі, що синіш
За очі жінки — тої, що кохаю.
ЯК-40 мої дні перетинає
І протинає, наче срібний ніж.
Крізь двері райдуг та завіси мряк,
Крізь радощі життя і все, що зло є...
Чому цей день — між небом і землею,
Чому цей день — під вічним словом — ЯК?
ЯК-40... Чи ж годиться колисати
Людські надії у такі роки?!

А хмари білі плинуть, мов книжки,
Яких я не спромігся написати.
А двигуни туркочуть, невагомі —
Птахи вогненні, сонцем повні глеки...
Я від свого дитинства так далеко
І так далеко від своєго дому.
Та прадідівський світ — від жовтих сітріх —
Веде за мною поглядом, як сонях.
Мої літа летять на білих конях,
На сивих конях споминів моїх.
Минулі дні розклали свої крами,
Минущі дні — мов крига навесні.
Вже знову літаки гудуть мені,
Бо тужу за вогненними птахами.
О, де ви, ті короткі сорок літ,
Розчинені в однім єдинім слові?!

Хто відає? Летять столи святкові
На ЯКу-40, врослому в зеніт.
Я прошу вас...
Приходьте. Прилетіть.
Змахніть крильми.

Ввімкніть свої мотори.
Гей, полетімо!.. Понад чорні гори,
Над чорне горе, що міне за мить,
Над призабутий і принишклив страх.
Що залишився там — на смузі зльоту,
Літайте по квитках Аерофлоту,
А свята зустрічайте в літаках!
Хай всесвіт забуває про біду,
Коли шампанське вибухне в кабіні.
Піймаймо у небеснім шумовинні
Розчинену між хмар зорю бліду!
Приходьте.

Прилітайте.

З неба кинем
Усі печалі — як вchorашній морок.
...Я — в ЯКу-40,
 і мені вже — сорок,
І стюардеса піднесе чарки нам.
А з неба до землі немає мосту —
І виднокруг нам безмір розтуля.
Земля мовчить. Очікує земля.
...Побавилися — й годі. Все — так просто...
«А в небі зоря висока сяє!..»
«Поставте чарки! Застебніть пояси!
Літак сідає!»

Борт літака № 93526

ПЕРЕХРЕСТЯ

Не знаю, чом без тебе сумно так
І тихо так — мов у грозі без грому,
Я чуюся без тебе, як літак,
Що погубив свої аеродроми.
Я пропливаю в течії твоїй —
Краплина крові по аорті міста —
Хай хтось тебе не любить, мій міський,
Камінний мій, мій теплий, урочистий.
Ну, що тобі до того?

Далебі

Ти й сам не віриш славам тимчасовим
І не усіх любив, хто по тобі
Проковзував життям своїм чи словом,
Хрещатику мій, скрещення доріг
І перехрестя днів, змужнілих в праці,
Шевченків крок ти на собі зберіг
Та кроки робітничих демонстрацій,
Я чуюся без тебе, як вода,
Що з хмари в дощ пролитися нездатна,
Мої ти сподівання та біда
І путь моя, важка та благодатна.
Занурений у рік померлих рінь,
На вічність спертий кожною стіною...
Навіщо тобі лестощі молінь?
Ти — справжній,
Будь — як є; лишись зі мною,

Е М І Г Р А Н Т

Півсотні сонць — жовтобоких динь —
Тролейбус віз на плечі.
І півні кричали, вітаючи день,
Коли їх зварять в борщі.
На пошті годинник з видзвоном бив
Горішки музичних тем.
В шість ранку Хрестатик безлюдним був,
Як полігон під вогнем.
За ніч перебравши реєстр т्रивог
І втіх, що їх кожен мав,
Ми сіли на східцях поштамту вдвох,
Натомлені від розмов.
Сказав мій супутник:

— А я лечу

В інакші землі та дні,
Звідкіль не чути моого плачу,
Коли тоскно мені.
Та й ваших туг не чути звідсіль,
Коли сумнувато вам.
...У кожнім морі — інакша сіль,
Всюди — свій лік словам.

..Але ж —

гукне мене Судія
На суд, що зветься Страшним.
І Київ привидиться —

тільки ж я

Задовго жив поза ним.
Коли запитають — неспокій чий
Вам душу палив живу?
Ви — знаю — народ назвете свій,
А я свого — не назву.
І я поблякну на вашім тлі
В химерії цій сумній.
Ви — лікар.

Зробіть аналіз землі:
Скільки крові у ній?!
Бо всі, хто падав тут у бою,
Дивилися в очі вам,
Поет ви.

Торкніть землю свою

І вірте її словам.
Я заздрю.

Бо гарна мрія веде
До чесної вас мети...
Ви знаете, як Хрещатик гуде,
Коли від нього іти?
Втім — звідки вам знати?

Ви — тут, ви — е,
А я — емігрант, втікач.
І чим для вас є слово моє?
І чим для вас є мій плач?
Я нині прощаюся.

Мій маршрут
По інших світах побіг...
Ви — атеїст.

Але бог ваш — тут.
Я — вірую.

Де мій бог?
...Теолог на сходинку пересів
З-під ніг ранкових роззяв.
Годинник на пошті зацокотів
І дзенькнув вісім разів.

* * *

Даруй мені, доле, надію на завтрашній зліт,
Надіє,

даруй мені силу, щоб мрія збулася та,
Коли всі утоми мої, наче тонни баласту,
Спадають з плечей і, як скелі, спадають із літ.

Даруй мені, доле, уміння долати себе.

Тебе обійнявши, я часом знеможено плачу,
За кожну чергову невдачу клену свою вдачу,
В гнізді моїм сущу, немов зозулятко рябе.

Даруй мені, доле, уміння прощати —

у мить,

Коли переповнюють злістю маленькі образи.

Я прошу тебе — онови мое серце щоразу,
Коли йому — повному люті — любов не щемить.
Даруй мені, доле, проникливість.

Зле пізнаю...

В зіницях моїх, на довір'я розхристане хворих,
Єднаються часом мій друг і підступний мій ворог,
Сукупно приходячи в день мій та в душу мою.
Але я щасливий!

Крізь днів наших полуум'я й дим
В роботі проходимо, знаючи, —

совість не в бруді.

А, значить, нам, доле, не соромно на велелюдді,
А, значить, не грішні ми перед народом своїм.
Минуть вороги...

Лиш без праці я — висохлий плід,
Нездатний свою непорушність мертвотну збороти,
О доле, даруй мені силу й снагу для роботи!
Даруй мені, доле,

надію на завтрашній зліт...,

Д Е Р Е В О

На Хрещатику, перед будинком № 19, ще багато років після війни росло дерево — єдине довоєнне дерево на всю вулицю...

Хрещатикові зір торкнула мла,
Бо виболіли очі йому з диму:
І лиш по кроках він пізнав людину,
Що мовчки по його камінню йшла.
Той чоловік тут жив колись. Забув,
Де був той дім, де сходи — невідомо...
Він мовчки йшов крізь попіл свого дому,
А попіл, мов сивини, срібним був.
Був чоловік самотнім, як стіна,
Що з мертвої зосталася споруди:
Нізвідки він прийшов і йшов нікуди,
Тому, що навкруги — сама війна.
Згорілого життя непевні сни:
В розбитій рамі — спалена картина...
Був чоловік самотнім, як цеглина
З хрецьницької мертвої стіни.
Там знищений рояль стогнав, мов дзвін,
Поміж баюр, де вітер пальці мие.
Йшов чоловік, і дим стелився змієм,
І ніг йому торкається м'яко він.
Загинула домівка. В димне тло
Пірнула — й не повернеться довіку.
І плакати хотілось чоловіку,
І сліз у чоловіка не було.
Він перейшов руїну й мовчки сів —
Самотньо, сумно, зігнуто, убого —
І дерево прийшло тоді до нього
На довгих пальцях сірих корінців.
Звідкіль воно? Над попели війни
У майбуття ростуть дерева й люди.
І перед тим Хрещатиком, що буде,
Стояли на руїні вдвох вони.
Що в них було? Гай з мрії, дім зі сну
І тіло міста, бомбами розрите,
І дві руки, щоб Гітлера убити.
Ще й дерево — фашизму на труну...

ГЛІНА

Середній вік будинків — двадцять два.
В цеглинах вічна глина запеклася.
В ній — скіфський меч, тевтонська голова,
Монгольські очі, до грабунків ласі,
Всі слози, всі мовчання, всі слова.

Ніхто не воскресає.
У землі
Історія змогла навік з'єднати
Свої надії, слави та жалі:
Долоні скрипаля й ключиці ката,
Ботфорт гусара й ногу в постолі.

Всі будемо Хрестатиком колись,
А воскресіння інші — мляві й марні.
Сторіччя тут будинками звелись...
Воскреснемо у полум'ї цеглярні,
В червоних німбах звогнених коліс.

Все ж, доле, розділитись поможи;
Байдужий час єдає так нечленно:
А лемеші святі й лихі ножі
Не можуть існувати нероз'ємно
У поросі всеїдної іржі.

Крізь попели людей і попіл книг
Процокуються золоті хвилини —
І добре відділяються від злих,
Коли утиші кришаться цеглини,
Бо зло й добро розштовхуються в них.

...Твоя краса — від вічної краси,
Твоя новітність з пра старого глею:
Над брудами — пречистий ти єси...
Цеглинкою зроби мене своєю —
Прах ворогів — окремо заміси!

ВОЕННИЙ ЩОДЕННИК ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Ви розкажіть нам про все, що болить без упину.
Коні летять довгим шляхом — усі на війну.
Втоми летять над обличчям — немає з них сну.
Попіл летить над душою — увесь з України.
Дні погоріли там — чорні вони та пропащі,
Яблуні димом запліднюють квіти свої.
Вишня горить, як вкорінена літара «І»,
І язики її полум'я — в ночі у пащи.
...Сивий митцю,

ви з якого тратічного полку?

Темно за вами — чи довго йдете ви звідтіль?
Ви покладіть, Олександре Петровичу, руки на стіл —
Втомлені пальці — немов обгорілі цурпалки.
Як воно ж буде?

Коли допалає воно,

Небо, в якому згоріли і хмари, і птиці?
Хтось, може, знає, коли вже, нарешті, скінчиться
Ваше чорнюше, не зняте ніколи кіно?
Ви запишіть його — знімете згодом —

та де?

Небо над вами лягло на прожекторні пали.
Ви з України вже стільки ночей відступали,
Тільки ж вона невідступно за вами іде.
Скільки вже втрачено мозків, долоней та ніг,
Скільки вже друзів лягло на траву, як на мари?!
На кіностудіях пам'ятей, совістей, марень
Стільки знімається фільмів — і Ваш серед них.
Ви запишіть його.
Вже понад звуглenu гать
Стяги світання й надії оновлено мають.
Гинуть напасники — щирі слова не вмирають,
Плівки спалахують —

тільки ж думки — не горять.

Ми ростемо до прийдешньої радості —
з лих,
Всепереможно
над всесвітом цим чорнобілим.
Ви напишіть про свій біль — ми поділимось болем,
А перемога в нас буде, мов иенька —
одиенька на всіх...

ПАМ'ЯТІ ФУТБОЛІСТІВ КІЇВСЬКОГО «ДИНАМО», РОЗСТРІЛЯНИХ ФАШИСТАМИ

— Не розстрілюйте голкіпера,

Навіщо ви

Футболістів під стіною розставляєте?

Пів-Європи під балконами повішали,

Півкоманди попід муром розстріляєте.

А над пустками, над пломенями й криками,

Між розп'ять, які не стали ще іконними,

Десь під сонцем, десь під хмарами, між круками,

Стойте ви, в перемозі переконані.

Вас вітри Європи й Африки розпатлали,

І сузір'я понад вами жовто світяться.

...А голкіпери розстріляні попадали

І самі штрафні майданчики на світі цім.

Не зігріти вбивчих душ ніяким паливом —

Ваші ж душі переляками зморожені.

...Пригадайте, як ці хлопці забивали вам!

Нащо ви їх повбивали, переможені?!

На полях футбольних — мертві. Пустка вимерла.

Кров стікає по багнетиках акації.

...Всі рекорди ваші у кривавім вимірі

Відкладаються в душі та мозку нації.

Впав голкіпер на траву, іще не вигріту —

Зимно в світі, що його вогнем ви краєте.

Золотих воріт довіку вам не виграти,

Ще й ворота Бранденбурзькі ви програєте...

Ну а хлопці в перемогу твердо вірили ж —

Над погрози, що їх кулями посилено.

...Як вас виведуть — не зачиняйте двері лиш,

Бо повернеться команда перестріляна.

Шлях та вік її пунктиром крові зміряний —

Все відомо. Все, що мало бути — сталося.

...Ta розстріляний голкіпер прийде зморений,

І розкаже, як тоді йому стоялося.

Смерть не має тут ні права, ані рації —

Доле, хай що буде — буде,

що було — мини!

...Лиш малесенькі багнетики акації

Затремтять над стадіоном, наче спомини.

РОБОЧЕ МІСЦЕ

I

Вони виходять мовчки після зміни
І застібають сині піджаки.
Потроху втрома з кожної руки
Викrapує,
зникаючи невпинно...
Чому ми забуваємо про це?
Співаемо про працю так,
неначе
Ніхто з утоми зроду й не заплаче,
Поклавши дужі руки на лице.
Я плакав сам.

Бо знаю, що таке
Всі сили віддавати у роботі,
Омити свою мрію в сьомі поті,
Бо здійснення надії — нелегке,
Бо звершення — ніколи не просте,
Життя самими святами не сите...
Хай все, що є, роботі віддаси ти —
Себе і світ оновлюєш зате!
Я так людей потомлених люблю,
Бо сам втомився з чорної роботи —
Не збути втоми тої, не збороти,
Не потопити в марності жалю.
Так треба.

Так буває неодмінно,
Коли ти напрацюєшся як слід.
...Я над усе люблю робочий люд,
Що втомлено розходиться зі зміни,

II

Робітники!

Я — з вашої юрми,
Мої товариші достойні й дужі!
Лише в труді дорослішають душі
І лиш трудом на світі сущі ми.
Проект ракети,
задуми поем —
Здійснивши їх, стає хлопчисько Мужем,

Крім праці,
 в чому ствердитися можем
На тім шляху, де з'єднано ідем?!
Робото!
Позникають із землі
Всі ті, кому ворожа і чужа ти...
А нам — писати вірші й ниву жати,
Щоб пісню й хліб народ мав на столі.
Коли майбутнє скличе нас на звіт,
Хай пощастиТЬ усім разом зібратися!
Ми сьогодення стверджуємо в праці,
Торкаючи трудом
 прийдешній світ.

III

...Із шкаралущ робочої одежі,
Немов метелик з лялечки,
 вона
Народжується,
 вмита, як весна,
Що знищила усі зимові межі.
Плин часу їй підвладний аж до дна...
До ніг красуні злива осяйна
Стікає із тополі, наче з вежі.
Над нею
 щойно зведена стіна,
З її долоней зроджена,
 міцна,
Прикрасила проспект.
У цім безмежжі
Ясна краса будов, а не війна,
Живить наш дух,
 на висоту спина
Тому,
 що праця нищить мертві межі
І нам красу дарує —
 як весна...

ГІДНІСТЬ

Я не люблю,
коли кричать,
Ненавижу,
коли лякають,
Соромлюся,
коли звикають,
Принижень несучи печать.
...Зіщулені товариші
Про щось тихесенько співають
І власна гідність забуває
Дивитись в дзеркало душі.
Чиє ж то серце забува
Про сенс Жовтневого уроку —
Високі та святі слова,
Про Революцію високу?!

Вона супроти гнітів,
зрад,

Вона зболілі душі ніжить,
І виникла Країна Рад
Для подолання всіх принижень,
Щоб діставали відкоша
Панки

та підпланки ротаті.

Зіщулена людська душа —
Мов крик на всенароднім святі...
Світ Жовтня нищить світ раба,
В якому серце звесті ні з чим.
Хто душу хилить — буде нижчим,
Як вітром зігнута верба.
Та до принижень не звикають
Ті люди,

що пустель неплідність
Перетворили на ріллю.
Бо Жовтень — це найвища гідність.
...Я не люблю, коли лякають.
Так, не люблю!

БУДІВЕЛЬНИКИ

Весняне сонце,
як в прадавнім Києві гріє.
Відчинені двері запрошують
в прохолодну тінь.
Будівельники на екскурсії
в київському храмі Софії
Роздивляються кладку стін.
На осонні ходять.
Сміються, простоволосі.
Підставляють обличчя
ропашілому квітню.
Обережно торкають
теплу спрадавен — досі
Цеглу дев'ятсотлітню.
Муляри з Оболоні,
русанівські штукатури
Зір наповнюють
видивом цієї краси
І торкають руками
навік збудовані мури —
Роботу давню
й — на всі часи.
Інспектують якість.
Відзначають з приемністю,
Що були тут безсилими
всі Батій й Баторій.
Коли ви любитель теорії —
називайте це спадкоємністю
Чи відчуттям Історії.
Відспівали загарбникам
недорізані кволі піvnі,
Всі похмурі пророки
не мали в Києві рації.
... Відбувається спілкування
на найвищому рівні,
На рівні миру і праці.
Віддиміли усі пожежі,
відкрякали всі круки
І відбомкали у литаври
всі ворожі полки...

А стіна з стіною зростається,
І торкаються руки
Одна одної,
хоч між ними — віки й віки.
Ці робочі долоні
на собі місто тримають:
Кожен шлях його,
кожну вулицю,
кожне слово поета.
Кожен усміх,
кожну надію —
бо силу таку мають.
...А над ними Софія —
мов ракета.
Перед ними —
квітневі промені
Золоті руки ламають.

У ДНІ ПАРТІЙНОГО З'ЇЗДУ

Знов над світом підводиться З'їзд,
І планеті чути від Кремля,
Двадцять п'ятий крок наш до Іллічевої мрії,
Робітник і учений,
Комісар, що не вийшов живим з лютого бою,
Двадцять п'ятий...
Комуністам планети пліч-о-пліч треба стояти,
В двадцять п'яте лунає пісня
В двадцять п'яте...
Буде сонцем свободи понижено чорні гррати,
Буде сонцем весни
В двадцять п'яте прийшли комуністи
В двадцять п'яте...

мов прapor крилатий,
що ясно зоріє,
солдат
і колгоспний ратай,
піднімає вас за собою.
Двадцять п'ятий...
не згорнено у сувої.
Революції світової —
гілки та поля взеленено...
на з'їзд до Леніна.

ВІЧНІСТЬ

В людини вік — неозначимий,
Бо старість, молодість — усе це
Крізь нас іде, як вірш крізь рими
І як життя іде крізь серце.
Уже не знаю, скільки літ я
Прожив та проблукав на світі.
Не відаю, якого літа
Омився я в найпершім свіtlі.
Коли мені трава до ніг
Схилилась в першому поклоні?
Якого року перший сніг
Розтанув на моїй долоні?
Позаплітались в кожнім дні
Мого століття веремії.
О, скільки юностей в мені,
О, скільки старостей в мені ει
В мені тих радостей та лих
Для пекла стане і для раю,
Бо я продовжую одних
Та замість інших умираю.
Літа мої, товариші,
Мої надія та тривога.
І Революція в душі —
Ознакою життя нового.
Слід часу... Він незримо ε,
Як слід міжмарний по лелеках.
Мій день із днів чужих встає,
Мов дитинча років далеких.
Літа, благословіть мене
Піznати вас, йдучи між люди.
Ніщо без сліду не мине:
Бувало так і завше буде.
З-під всіх ночей, з німот, з-за грат
І сонцю зроджується й скрику!
...Островському — за сімдесят,
Але — і тридцять два довіку.
І кінь безсідлій проліта:
Ти вершник його — чуеш? — ти вже!
І Ленін дивиться, літа
Своєю вічністю зростивши...

ДОРОСЛІСТЬ

На вулиці, втомленій з роздумів, думаю вільно:
Ти гідності вчиш і ворожа тобі суєта.
Дорослість здобувти в будовах,
пожежах та війнах
І вся метушливість повз тебе,
мов пил, проліта.

Навчи мене сталості й мудрій твоїй рівновазі,
Умінню духовний непотріб збувати з душі.
Я, певно, старшаю, Києве.

В кожному разі,
Відходять літа, і кохання, і — товарищі.
І спогади гинуть, коли зупинююсь просто неба,
Знайомі життя перечитую знов — день по дню.
Жену їх від себе, бо раптом відчув, що не треба
У серці та в пам'яті нести чужу метушню.
Хтось, звісно, лишається —

глибше, серйозно, назавше,
А хтось відпливає в лакованім човнику слів.
Хтось — зникне,
хтось — вийде, прощальні слова проказавши...
До бажаних втрат мене, Києве мій, ти привчів.
...Бо — гарно ж бувало у наспівах дружнього хору:
На тиждень роз'їдемось — друзі новими стають.
Про інше співають, за інше та з іншими п'ють,
Ще й тости речуть, підіймаючи пальчики вгору.
О мудрі мої, о дорослі, — як ви живете?
Як ваші уваги напружуються, невситимі?
Ви знову п'єте? На здоров'я! Аби лише з тими...
Ви тости говорите? Мудро! Аби лиш за те...
В нових врівноваженнях ваших хули та хвали
Нехай вам, знайомі, ніколи не буде убого.
Бо пам'ять втрачає вас: губить вас мірою того,
Як ви послідовно губили себе почали.
Я знову пізнав; як важливо це —стати на чати
У себе при брамі, де плутав я часом сліди.
Усе набував!

Але ж треба колись і втрачати...
Спасибі, мій Києве!

Те, що лишу, — назавжди!

СЛІД

Це ти проїшла...

Промоклий сніг,
Мов хмара, що упала долі.
На білості моєї долі
Малі сліди жіночих ніг.

Це ти приходила сюди,
На березня мого алеї...
На травах доленьки моєї
Прим'ято слід твій назавжди.

Це ти прийшла —

з минулих літ,
Спокійно, літньо, — в ранки млисти.
І на моєму падолисті
Твій золотий лишився слід.

У пам'ять кроки твої влито,
Болять в ній —
наче в горлі крик.
Собі лишила ти навік
Мое скороминуще літо.

В лід мертвого календаря
Вмерзають дні, прожиті мною.
Пройшла ти — тінню
чи луною,
Мов спів далекий
чи зоря,
Чи пам'ять —
в неї у боргу
За все я, що збагну надалі.
...По білості моєї долі
Це ти проходила в снігу.

ДОКІР

Жінка буває на пошті щодня;
зміоршколиця —
Марку приєдбає, конверт
чи листівку вітальну.
Жінка приходить на пошту —
так ходять в читальню
Ти,
в кого дома немає книжок на полицях.
Жінка на пошті сидить за столом,
і не знаю —
Пише вона чи листи перечитує подум.
Очі потомлені жінці виповнюють подив —
Дивно старій,
що ніхто не листується з нею.
Жінка на пошті
іде в телефонну кабіну —
Двері кабіни вона зачиняє щільніше,
і, нахилившись до трубки,
вслухається в тиші —
Там безсловесні вітри
шелестять без упину.
Та з телефону ж,
із пошти,
із вулиць та з неба
Реготи й стогін спадають на неї,
мов злива.
Жінка на пошті вслухається в світ метушливий,
Бо зачекалася слів,
необхідних для себе.
Жінка — мов докір мені —
безпорадна й тримтлива.
Так пам'ятаю її —
тої пошти прикмету;
Кожна самотня людина — це докір поету..

ТО БІ

Не соромся уроди своєї —
Ти прекрасна —
як вітер, як ніч,
Мов дзеркала глибоких криниць,
Як уста,
не знайомі з брехнею.
Мов земля,
не діткнута змією,
Як душа,
що не падала ниць,
Мов світіння
далеких зірниць...
Не соромся уроди своєї!
Ти прекрасна —
та інша, ніж всі —
Наче квітка на мокрому глеї,
Мов та пісня,
що сумно без неї,
Наче ліс у квітневій красі,
Мовби зблиски,
що сяють в росі,
Наче птах в бригантині на реї,
Наче стебла трави на косі...
Не соромся уроди своєї!

ЛЮТИЙ

Обліплоно снігами дні,
Думки загорнуто в завії.
Мій Києве,
 даруй мені
Зло, що вчиню нехочачи я.
Мій Києве,
 даруй снаги
Все витерпіти, що зболіло,
Бо забіліли вже сніги —
Над всі чорноти — забіліли.
І звідки сніг цей приліав,
Щоб забілiti кожну цятку?
Ти весь, мов чистий аркуш став
І починаєшся спочатку.
І спільну гру
 в цей білий день
Ти пропонуєш, бо за місяць
Підошви тисячі людей
Твій білий одяг перемісять.
Зима — струмки нам полиша —
Омиються дахи і кручі.
Що ж — кожна вулиця й душа
Оголюються неминуче.
Ще прийде час і зійде сніг,
І ти його забудеш — годі ж!
Будинкам весело до ніг
Хлюпнеш водою власну одіж.
А ти,
 в лютневому вбраниі,
У маскарадній цій киреї,
Вчи нас,
 в твоєму сущих дні,
Законам щирості твоєї!..

ОСІННІ ГУСИ З КОНЧІ ОЗЕРНОЇ

Полишивши відбитки лап
на пустельнім пляжі,
Розбігаються гуси,
стартуючи в переліт.
Небо хилиться, хилиться,
й не знати, де воно ляже,
Коли врешті впаде на кволий ранковий лід,
Коли м'яко торкнеться хмарами трав осклілих
І спочине, розм'якне, розтечеться між них...
У рудої землі з долоней промерзло білих,
Наче пух гусей відлетілих,
спурхує сніг.
Стануть білими шрамами
розмоклі вчора траншеї;
Але сніг розтане,
світ торкнувши білим квачем.
...Над парканом пливе парасоля на довгій шиї,
Обстрілювана дощем.

СТАРИЙ ЛІРНИК

— Переведіть мене через майдан,
Туди, де в гречці бджоли стогнуть глухо,
Де тиша набивається у вуха.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть мене через майдан,
Де всі святкують, б'ються і воюють,
Де часом і себе ѹ мене не чують.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть мене через майдан,
Де я співав усіх пісень, що знаю,
Я в тиші увійду і там сконаю.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть мене через майдан,
Де жінка плаче, та, що був я з нею.
Мину її і навіть не пізнаю.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть мене через майдан
З жалями ѹ незабутою любов'ю.
Там дужим був і там нікчемним був я.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть мене через майдан,
Де на тополях виснуту хмари п'яні.
Мій син тепер співає на майдані.
Переведіть мене через майдан.

Переведіть...
Майдану тлумне тло
Взяло його у себе і вело ще,
Коли він впав у центрі тої площі.
А поля за майданом не було...

ЗУСТРІЧ З КОКЕТЛИВИМИ ПОЧАТКІВЦЯМИ ПІСЛЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ВЕЧОРА...

Входять в моду,
виходять із моди —
Наче ми у словесному цирку...
Доля креслить поетам,
як циркуль,
Чи нулі, чи майбутні клейноди,
Чи орбіти, чи кола смішні,
По яких вони йдуть, напівсонні,
Книги віршів, мов книги фасонів,
Погортавши в своїм напівсні.
Цей — вгадав,
той — у викроях слів
Марно лезами ножиць проляскав,
Ну а цей —
своїм віршикам лацкан
Трохи вужчий, як треба скроїв.
...О поезіє з теплих вольєрів,
Із яких ти лиш рік не пила?!

Кажуть, мода на кволість була —
Чи то витвір чужих модельєрів?
Ліліпутське вбрання облягло,
І не душать низесенькі стельки.
Це — поети були,
чи лиш тільки —
Для Шевченка прийдешнього тло?
На вугілля для інших печей
Душ лінівих
зотліли колоди...

Леле,
хтось вибуває із моди,
Не ввійшовши в поезію ще!

ПІСНІ З ПРИСПІВАМИ

1. ЗАДУМЛИВА ПІСНЯ ПРО СЕБЕ САМОГО

Бачу крізь літа я
Шлях, порослий полином.
Сизий птах літає
В тебе, мила, над вікном.
Стільки літ літає —
Тисячі розлук на зло...
Я тебе кохаю,
Все лишилось, як було.

О пам'яте, це ти
Знову засурмила в срібний ріг!
Як мені дорогу ту знайти,
По якій я хлопчиком пробіг?

Поки ще не пізно,
Мамо, нагадай мені
Ту найкращу пісню,
Що співав я в давні дні.
Пісеньку дитячу,
Наче вогник, засвіти.
Мамо, я не плачу —
Просто пригадалась ти.

О пам'яте, це ти
Знову засурмила в срібний ріг!
Як мені дорогу ту знайти,
По якій я хлопчиком пробіг?

Де мені подіти
Сивину з минулих літ?
Мов дорослі діти,
Йдуть слова в широкий світ.
Тільки над роками,
Над кохання всі й літа,
Наче голос мами,
Голос юності зліта

О пам'яте, це ти
Знову засурмила в срібний ріг!
Як мені дорогу ту знайти,
По якій я хлопчиком пробіг?

2. ПІСНЯ-БАЛАДА ПРО ВТРАЧЕНОГО КОНЯ

Хлопець лишав садів кипінь,
Дім свій, милу сумну.
Хлопця ніс вороний кінь
На війну.

Іхав у дуже далеку путь
Стрункий красень солдат.

Люди, що на війну ідуть,
Готуйтесь до втрат!
Той, кого вітер війни несе,
Печалі від втрат не знай.
Бо вб'ють у бою — і втратиш усе:
Така вже вона — війна!

Хлопцю в обличчя повіяв дим —
Тепло йому було.
Мовили хлопцю: «Згорів твій дім!»
Він — вітер чоло.

Проїхав задимлену каламутъ
Юний сумний солдат.

Люди, що на війну ідуть,
Готуйтесь до втрат!
Той, кого вітер війни несе,
Печалі від втрат не знай.
Бо вб'ють у бою — і втратиш усе:
Така вже вона — війна!

Лягла йому путь по густих гаях.
Похмурість не йшла з чола,
Бо хлопцю сказали: «Мила твоя —
Геть пішла...»
Вершник збагнув тих подій суть —
Він був розумний солдат.

Люди, що на війну ідуть,
Готуйтесь до втрат!
Той, кого вітер війни несе,
Печалі від втрат не знай,
Бо вб'ють у бою — і втратиш усе:
Така вже вона — війна!

Вже хлопець за димом не бачив дня —
Іхав поміж заграв.
Потім під хлопцем вбили коня —
Кінь упав.
Але — всі дороги на бій ведуть:
Пішки іди, солдат!

Люди, що на війну ідуть,
Готуйтесь до втрат!
Той, кого вітер війни несе,
Печалі від втрат не знай,
Бо вб'ють у бою — і втратиш усе:
Така вже вона — війна!

В хороших дорога завжди пряма —
Не йдуть вони навмання.
Домівки та милої вже нема,
Немає коня.
Нічого! Битви нові грядуть —
Забудь про шляхи назад!
Люди, що на війну ідуть,
Готуйтесь до втрат!
Той, кого вітер війни несе,
Печалі від втрат не знай,
Бо вб'ють у бою — і втратиш усе:
Така вже вона — війна!

3. НАІВНА ПІСЕНЬКА ПРО ЛІТЕЧКО

Коли на білому коні
Зима приїде під віконце,
Минулолітнє жовте сонце
Насниться сто разів мені.
... Та чую голос друга:
«Ще перший постріл — не війна,
І вперше сонце — не весна...
Та прийде літо: ні одна
Його не спинить хуга!»
Але не знаю тих широт;
Де нині сонце мое дніє —
Крізь полотняні сніговій
Не чую сонячних щедрот.
... Та чую голос друга:
«Ще перший постріл — не війна,
І перше сонце — не весна...
Та прийде літо: ні одна
Його не спинить хуга!»
Я сню про серпень в білім січні.
Вві сні про літо — засміюсь...
Я вірю в нього, та боюсь,
Що ці сніги, цей січень — вічні.

...Та чую голос друга:
«Ще перший постріл — не війна,
І перше сонце — не весна...
Та прийде літо: ні одна
Його не спинить хуга!»

4. ПІСНЯ ДЛЯ СВЯТКОВОЇ МУЗИКИ

Ми — діти бійців «Арсеналу»,
Що звівся вогнем проти мли.
Батьки, що на землю упали,
Слова свої нам віддали:
Робітники!

Крізь вихори століть
В Комуну йдем —
за мрій високим летом.
Безсмертний прапор з Ленінським портретом
У нас в руках червоно майорить!
Ми — діти Червоної Пресні,
Бійців барикадних сини.
Ми — наче слова тої пісні,
Яку не скінчили вони:
Робітники!

Крізь вихори століть
В Комуну йдем —
за мрій високим летом.
Безсмертний прапор з Ленінським портретом
У нас в руках червоно майорить!
Ми — діти донецьких забой,
В нас пам'ять Жовтнева жива,
Ми чуєм завжди за собою
Священні, мов клятва, слова:
Робітники!

Крізь вихори століть
В Комуну йдем —
за мрій високим летом.
Безсмертний прапор з Ленінським портретом
У нас в руках червоно майорить!

НА ЗУСТРІЧІ З СТАРИМИ КОМСОМОЛЬЦЯМИ КІЄВА

Як вони про нас думали —
люди двадцятих років!

Перечитую книги,
для нас надруковані ними...

Як вони у нас вірили!

Думали — будем такі,

Як гадалося ім:

Мускулясті, з думками ясними.

Світова Революція

зробить зі світу Едем.

Дуже швидко це буде —
за рік там чи два —

У двадцятих...

Ми прекрасні палаці

Та сонячні школи зведем,

Комунарами будемо ми

один одного звати.

Та минали роки.

У тридцятих — з'явилися ми.

А батьки будували

Заводи, турбіни, Турксиби.

Нас навчили стрічати

негоди та лиха — грудьми.

Все це нам придалося пізніше;

За це ім — спасиби.

...Димом стали заводи,

руїнами — свіtlі міста:

Сорокові роки

прийняли нас до себе у школу.

І — як наші батьки

йшли на бій у воєнні літа,

Так — з ім'ям Ілліча —

ми приходили до комсомолу.

А несхilenі люди

З далеких двадцятих років

Клали руки на плечі нам,

Мовили: «Будуть Комуни!

Ви — такі, як ми думали,

чуєте — саме такі!»

...В наших спільних піснях

Революції спільної луни!

ГОЛОСИ ГРУЗІЇ

ШЛЯХИ

РАНОК У ҚАХЕТИНСЬКОМУ СЕЛІ ТЕЛАВІ

Я світло бачу.

Б чорні перелоги
Краплина сонця падає ряба.
О вистраждане таїнство пологів,
Коли свій день народжує доба!
О таїнство димів, що в небо стали,
Над вікнами чатуючи віки!
На димарі, немов на п'єдестали,
Лягають хмари, сонні та м'які.
Вістують піvnі світові над вухом,
У світу над чолом дзижчить оса.
І хмари проростають хлібним духом,
Що з димарів пливе у небеса.
Тут — все велике.

Все для всього світу,
І печі, де народжується день.
І яблуні.

І сосон сині віти.
І дивні ритми вранішніх пісень,
Молитва гір, пропахчена чуреком,
Поганський танець диму над вогнем!
І ранок цей, одвічний, мов переказ,
І хмари — наче витинки з поем.
Ще селища безлюдні.

Нині в них

Нова доба народжує свій ранок.
Мов материн, з дитинства знаний, княш,
Пахтить чурек з-під маєва фіранок.
Благовістися дні!
Предивним сном
Тобі завжди народжуватись треба.
Як нині —

коли дим струмує в небо
І хмари пахнуть хлібом та вином.

БРАТНІЙ УКЛІН МОІМ ДРУЗЯМ У ТБІЛІСІ

Кінчається дружба на рівні римованих тостів,
Розверстих обіймів, дзеркально натертих паркетів.
Кінчається дружба на рівні метких златоустів
Та мідних оркестрів.

Кінчається дружба на рівні карафок пузатих,
Лискучих чарок і вигадливих здравиць взаємних.
Кінчається дружба на рівні статей у газетах,
Комусь там приемних.

Вона вже кінчається...

Хтось не збагнув ні бельмеса,
Коли не побачив — як сонце в світанкові сірім —
Ту дружбу, з якої Шевченко писав до Бальмена
Про славу і сором.

З металу дзвінкого відліто мечі та медалі,
Орлів геральдичних і всі пишнозвукі літаври.
Та слово кінчається, ѹ — кров'ю поєднано долі
Над тости й літа всі.

І ти вже тут свій — в пустослів'ї тобі не сховатись,
А — хліб розділити, сльозу розділити і свято.
Кінчається дружба на рівні застольних оваций.
Іщоб дружбою стати!

ВІРШ, ПРОЧИТАНИЙ ТВІЛІСЬКИМ РОБІТНИКАМ

Коли нас хотіли вбити в страшнім бою,
Коли кружеляв над нами ворог, мов крук,
Ми знали —
 світ дістане волю свою
З робочих рук.

Коли нас до бою ленінський стяг веде,
Коли, мов надію, народи слухають нас,
Ми знаємо —
 на планеті навік гряде
Робочий час.

Коли комуністи ладні віддати все,
Щоб сонце зігріло всіх трудящих людей,
Ми знаємо —
 світло народам Землі несе
Робочий день.

Коли ми ідемо на працю й нові бої,
Лунає над нами гудок, неначе салют.
Ми знаємо —
 звершить горді плани свої
Робочий люд.

СЛУХАЮ ГОЛОСИ ГРУЗИНСЬКИХ ПОЕТІВ

Покажи мені, Грузіє, лики поетів твоїх
І яви мені слово, приросле до голосу твого,
Покажи мені їх — від твого золотого порога,
Від твоїх незбагнених, у диво задивлених книг.

Покажи мені, Грузіє, книги поетів твоїх —
Вічносущі, бо сонцем і кров'ю надміру політі.
То вони, як цеглини тривкі, збереглись на століття
В стінах, що затуляють народ твій від зрадництва й лих.

Покажи мені, Грузіє, долі поетів твоїх —
Тих, які відійшли вже, любов'ю твоєю багаті.
Наче іскри, постійно існують в твоєму багатті
Всі, хто жив, як належить, і всі, хто достойно поліг.

Покажи мені, Грузіє, очі поетів твоїх —
Від пророчих — Шота, до Гомерових — у Чіковані.
Із тобою вони, твої діти, премудрі й нечванні,
А твій погляд у їхніх зіницях,
Навіки живих.

ТИХИЙ ВЕЧІР НА ГІРСЬКІЙ РАДІОСТАНЦІЇ

Я припнутий до світу
латунним повіддям дротів,
По яких голоси долинають
і ллються депеші,
Де нуртуються істини,
в'ються неправди поспішні,
Де — ні миті спокою,
а снів там нема й поготів.
А коли пролітають птахи
понад нуртом словес
І дроти набрякають
далеко пролітою кров'ю,
Обростають потоками вітру,
мов гілка — корою,
І вростають ночами в пропечену зорями вись.
...Я припнутий до світу
латунним повіддям дротів,
Чую голос твій, мила,
в ледь чутному видзвоні чистім.
Вже останні новини гудуть
між буденністю й щастям,
Мов кажан,
що між мною та місяцем
ген пролетів.

НА ПОЛІ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ БИТВИ

В Е С Е Л Е З А С Т О Л Л Я

Нодару Думбадзе

Грузини уміють бути веселими...
Нам Карло Қаладзе читає вірші.
Він розказує нам про Грузію
І проголошує дивні тости,
Такі,
що не випити неможливо,
Але й неможливо пити усі їх.
Селяни співають пісень Табідзе,
Смішних пісень Тіціана Табідзе,
Який умів бути веселим,
Навіть коли бувало пресумно.
Нам Карло Қаладзе читає вірші
Та каже про дуже веселих хлопців,
Що колись прийшли
рятувати Тблісі
І всі полягли на міськім майдані.
Хлопці були дуже веселими
І вмерти змогли вони
як належить...
Частіше смійтесь!
Не бійтесь усмішок!
Справжні мужчини не вміють плакати.
Пийте вино і танцюйте — чуєте!
Але коли сміється — слухайте...
Але коли танцюете — слухайте...
Слухайте, як тихенъко видзвонює
Гострий кінджал на вашому поясі!

ТИША В ПАНТЕОНІ НА МТАЦМІНДА

З тіл померлих митців проростає залізна трава,
І каміння безмовне в іржавій траві дозріває.
У померлих поетів нічого вже більше немає —
У померлих поетів лишилися тільки слова.
Скільки слів залишає великий митець по собі?
Я не знаю, але хоч одне має болісним бути.
На Мтацмінда каміння — неначе там скелю розбито
І в залізний траві між могилами хтось пасе біль.
Біль пасеться у тиші, як біле, безмовне ягня —
Наче хмара небесна білесенька — й ратички білі.
Тіціана Табідзе шукаю, шукаю Яшвлі —
Іх, занурених в ніч, виглядаю у спалахах дня.
Але — тільки гора. Тільки трави, дзвінкі та густі.
Тільки тиша і тільки слова, що загусли в німоті.
Барельєфи ротаті та квіти трагічно безроті,
Тільки тиша надсмертна — такої не вчуєш в житті.
Поміж трав гостролезих та між гостророздзьобих ожин,
Поміж листя, що наче карбівка з дідівської міді,
Мертвa птиця лежить, як душа нежива, на Мтацмінда,
А навколо дерева в'юнкі, наче прорість вужів.
На горі, що як вічний вулкан, де вогонь не вмирає,
На горі, що найліпших збирала в собі дотепер...
І пливe над поетами трепетний фунікулер,
Що буденно возноситься до ресторанного раю.
Горо —
горе горьоване —
всіх мудреців удова!

Над муріваним світом стоїш — понад лемент і галас.
Я кричу і раптово здивовано чую: мій голос
Видихає в повітря Мтацмінда грузинські слова...

ЛЕСЯ УКРАЇНКА В СУРАМІ

Поети тяжко помирають,
Але ж безсмертніють
 тоді,
Коли талант, мов ключ від раю,
У часі топлять, як воді...
А їй вмиралось дуже легко
Між сніжних гір, мов мерзлих мрій,
І час, як восени лелека,
Над нею плив у вирій свій,
Де хмари небо смугували,
Важке, як непросохлий тиньк...
Вже вчені десь проектували
Найперший кулемет і танк.
Століття кров'ю ще не змило
Своїх геройів імена,
І лиш за рік початись мала
Найперша світова війна.
Ще тих, кого заб'ють — не вбили,
Тим, хто потоне — снилась вись...
І гори — срібні, сніжні, білі —
Стояли через овид весь,
Де небо в хмарному лахмітті
Ховало сонячні мечі.
...Безсмертя ще було за смертю,
А смерть стояла при плечі.
І час зав'язувався виром,
І по усіх шляхах мело,
І Грузія торкала вітром
Вкраїнки змучене чоло.
І поетеса смертностіла
Вже розчинялася в літах,
Коли до неї прилетіла
Надія, наче білий птах.
Святкова, як земля в неділю,
І чиста, мов дитячі сни...
В поетів душі — із надії,
Тож і не нищаться вони.
Над сніжно-білими горами,
Над сірістю брил, над хмарну твань
Стояли зорі — сині брами

До краю вічних сподівань.
Над всі недолі та потали,
Над страти всі та над бої
Безсмертя Лесине вростало
У час, що народив її.
І кволя невисока жінка
Лице підводила бліде.
...Народжувалась Українка
Для світу, що над смерть гряде.

ІРАКЛІЙ АБАШІДЗЕ РОЗМОВЛЯЄ З МИКОЛОЮ БАЖАНОМ

(За мотивами вірша
І. В. Абашідзе «Бажанові»)

Все вже минуло?

Дружба майнула й пішла зі світу?..

Так не буває...

Чуєш,

нас друзі знову кличуть на свято.

Бачиш — над Гремі й Кварелі дні золоті знову,

Сиві мудрі вершини ведуть неквапну розмову.

Так тепло,

неначе всесвіт забув про всі замерзання,

І черевата Фландрія розкошує над Алазанню.

Ми всі на тебе чекаємо

В Сігнахі, де ніч над садом

Небосхил рожевий прикрасила рубіновим виноградом.

Голоси навколо собору там гучні, наче грім в ущелині,

Сидимо при вогнях навпочіпки —

диваки, сонно зіщулені.

Перед нами

безсмертна ватра

Зводить з пломенів

стіни щільні.

..Без столів кахетинці вже ведуть промови застільні,

А хевсур без мелодії співає басом собі сам.

Ти приходь.

Ми для тебе безслівно намет розвісимо,

Бо Паоло Яшвілі прийшов уже

й почав говорити,

А слово його — ти знаєш — мов крило павича розкрите.

І співуча безмовність тіней блукає в соборних стінах,

Молоде вино вже розлито, й скrapує долі піна,

Навзаєм хліб-сіль пропонують

щиросерді хевсури й пшави,

Вже усі гурти поєдналися,

Всі слова заплелись, всі слави,

І над гуртом горців

із веселим світом віч-на-віч

Дивовижно танцює красуня Нато Вачнадзе.

В огорожі — Бахус;

він стрибає раптом від мурів

На кинджали сванські та на дула рушниць хевсурів,
Попід стіни вернеться, зникне, й,

не підвладний ні кому,

Раптом прийде й зачепить голову виконкому.

Але все те нічого,

бо нині й в соборі п'яно —

Ми зійшлися на свято, з Бахусом — як погани,

Всі ж ми нині — поети,

Глянь-но, сидять в задумі

Пастернак, Леонідзе та мудрий бражник Лухумі.

Я ж чекаю на тебе у Сігнахі —

ти знаєш, де це?

Ми поети, мій брате,

а так в поетів ведеться,

Щоб усю Алазань, гори ці, сто традицій вічних

Поєднати в святі братерства душ поетичних.

Сядьмо знову,

скажімо знову,

зрадіймо знову,

Піснетворці сиві —

ми вірні давньому слову,

В кожнім подиху,

в краплі крові,

в кожнім молінні

Ми нероздільні,

бо клятва й пам'ять наші — нетлінні.

Все вже минуло?

Дружба майнула й пішла зі світу?..

Так не буває...

Чуєш,

нас друзі знову кличуть на свято.

Бачиш, над Гремі й Кварелі дні золоті знову,

Сиві мудрі вершини ведуть неквапну розмову.

Так тепло —

неначе всесвіт забув про всі замерзання, —

І черевата Фландрія розкошує над Алазанню.

МОГИЛА ЦАРЯ ДАВИДА БУДІВНИЧОГО В ГЕЛАТСЬКОМУ МОНАСТИРІ

Отару і Тамазу Чіладзе

Коли царі змовкають на зорі
І руки обціловані складають,
Челядники ж налякано ридають —
Тоді в палац приходять трунарі.
Це здавна так.
Померлому царю
Роковано без епітафій

мармур.

Вже не гrimлять гарматними громами
Ті армії,
що цар їх вів на прю.

Правитель вмер.

Хріпить мисливський ріг,
І царські пси кусають дошки віка,
А мертвого царя кладуть навіки
Під невисокий витертій поріг.
Ну, наступіт!
Не бійтесь тепер.
На мармурі не вирізьблено ймення.
Тут мрець лежить.
Ступайте на каміння.
Царя немає —

цар давно помер.

Царі по смерті скромними стають,
Челядники їх —

гордими, як барси.

І царський кінь бже скинув
царські барви,

Вже інші губи вина царські п'ють.
О вічний фарс!
Дзеленъкають слова,
Коли царів ховають під порогом.
Цареві не належить бути богом:
Він — тільки цар.
І з'їсть його черва.
Та смертні й холуї.
Вони минуть.

Минуть, як сніг —
без лементу, без драми.
Їх пронесуть крізь гори ці та храми
І кинуть в забуттєву каламуту.
...А поміж гір,
Немов серед крижин,
Нам каже дід і мружить очі світлі:
«Тут найдавніші розписи у світі.
Крім того,
Десь тут, кажуть, цар лежить...»

КАВКАЗУ

Дивіться час від часу вгору,
А не лише в піdnіжний прах.
Дивіться час від часу в гори
І поглядом живіть в горах.
Немає на Олімпах бога —
Там лиш сніги лягли вінцем.
Дивіться на сніги для того,
Щоб сонцю глянути в лиці.
Звікай.
Звікай до віddзеркалень,
Допоки очі не зболять.
Вдивляйся в скрижанілій камінь.
Щоб сонце до зіниць прийняТЬ.
А коли біль, чіткий до зlostі,
Разом зі світлом приймеш ти, —
Не мруж очей.
І високості
Слізьми своїми освяти.
Завжди шукай свого Кавказу.
Дивися вгору
І гряди.
Та не туди, де богомази
Шукають ангельські сліди.
Гряди над всі низенькі гори.
За шлях до висей поборись.
Дивися вгору.
Наче горці,
Чи ї шапки не мають крис.

СОВІСТЬ

Грузинські гори не раз давали надійний притулок борцям за народну волю. Але нечесна людина ніколи не могла знайти скованку в таких безмежних, у таких прадавніх горах. Мені розповідали, як швидко викривали тут злочинців, зрадників, ворожих посіпак — жоден не врятувався. «Надто помітні в горах люди з нечистою совістю», — це давній тутешній закон...

А безсмертя буває
У сто крат страшнішим за смерть.
Про людину чув я.
Що боїться власної тіні.
Наче птах,
Що боїться крил своїх мерехтіння,
Так живе людина,
Минулим сповнена вщерть.
...Він боїться безсмертя,
Лихого свого безсмертя,
Бо лишається пам'ять,
Де нотовано всі вчинки.
Десь людина живе,
Що не знає, яким чином
Непомітно дожити і непомітно вмерти.
Страх рушає на нього
Хвилями злих атак,
Страх з'їдає душу —
Так жере залізо іржа.
...На весілля не кличуть.
Вином не частвують —
тихо так...
Навіть птах не літа над саклею —
Зневажа.
А газети показують
йому язики білі,
І пластмасове радіо
Чорним душиться реготом.

То життя повертається —
Справжнє, не перебрехане.
Це — немов у безногого
У відсутній нозі біль.

Він ховається —
марно! —

Так ховаються круки в небо...
Страшно жити, знаючи,
Що ти збесмертнів жахливо.
Висихають калюжі,
Та в хмарах безсмертна злива.
Умирає підлість,
Полишивши згадку про себе.
Десь людина живе,
Немов незірвана бомба.
Мов снаряд у фундаменті,
Як патрон у руці дитячій.
Він не з сорому плаче —
Він з безсилля власного плаче
І, немов речовий доказ,
Гортає альбоми.
Він прохає в минулого
Бодай малої розради,
А минуле хитається
В близкучих слизьких чоботях.
...І нема йому посмішки,
І немає йому роботи
Животіє людина,
Як втілений міф про зраду...

АВТОЗАВОДЦЯМ КУТАІСІ

(За віршем Д. А. Чарквіані)

У ваших справах,
цифрах достеменних
Злетіли ви понад гірський огром.
Хай сонце перепише на знаменах
Імення ваші
золотим пером.
Рядком,
тутим,
немов потік з Дар'ялу,
Вписати б вас у часу світле тло —
Про все сказати б,
що вас надихало,
Що силу вам для подвигу дало!
Боєць очей у праці не ховає:
В роботі ви —
неначе у бою!
Нехай рядок мій нині оспіває
Автопробігу
пружну течію.
Прийшов я на робоче ваше свято,
Щоб з вами поруч —
йти в прийдешній час.
Нам всі вершини спільно здобувати,
Всі славні перемоги
спільні в нас.
Не пам'ятаю списків поіменних;
Вогонь сердець — неначе сонця жар.
Хай імена накреслить на знаменах
Сніп
променів гарячих
полуденних
І сяєво автомобільних фар!

НА ОДИНЦІ З СОБОЮ ДУМАЮ ПРО ТБІЛІСІ

Мені сниться Тбілісі —
Коли вже нічого не сниться,
Коли все проболить, пропечеться і візьметься тліном —
Мені сниться Тбілісі,
Задумлива й тепла столиця,
Що гойдає мій сон, наче хворе дитя, на колінах.
Мені сниться Тбілісі —
Коли пропікає безсоння,
І ходжу я у нім навмання, мов сліпий на узлісся,
Я спочатку відшукую маму — наосліп, мов сонях...
Але в снах повертаюсь обличчям до тебе, Тбілісі.
Я не сам на землі,
Бо коли не лишиться нічого.
Навіть друзів розчинять даровані їм горизонти,
Я торкну тебе сном — і мені вже не буде убого,
І не буде самотньо мені —
О Тбілісі,
Мій сон ти!..

КУТАІСЬКЕ ЛІТО

Як рано липа в парку зацвіла!
Ще тільки травень,

 а bona — медова,
Велична й незворушна, як мадона,
І янголятко в листячку — бджола.
Мов свічка — липа світиться вночі,
Зелена,

 як баклага з теплим медом.
Джмелям і бджолам липа платить мито,
Медовий дух,
 мов світло,

 в світ ллючи.

Знайди її.

Почуй бджолу між віт —
Хрипкою сурмача, що там вартиє.
Відійде ѹ знов

 в сузір'я ці вертає,
Щедротні, як пропахлий ними світ.
Бджолина зграя сито відгула.
З дрібненьких квітів падає на пальці
Такий нежданий,
 передчасний пил цей.
Як рано липа в парку зацвіла!

**ПІСЛЯ ЗУСТРІЧІ В СЕЛІ ШРОМА
З ВЕТЕРАНОМ БОЇВ
ЗА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ**

Герою Соціалістичної Праці
Міхако Орагвелідзе

Я тебе напою водою із наших рік,
Бо немає води там, крім врятованої тобою,
Я тебе оселю під кожною з наших стріх,
Бо ізожної з них ти збивав вогонь після бою.
Я тебе проведу струмками наших доріг,
Бо немає доріг, крім тих, де в атаку йшов ти.
Я тебе поведу під небом, що ти зберіг.
І, тобою врятоване, подам тобі сонце жовте.
...Не існує землі під ногами в мене —

без сліз

Та без крові,
якими скропив добу ти.

Кожен ліс мого краю —
тобою зцілений ліс,

Комунізм мого завтра —
мій день, тобою здобутий.

Я живу —
і за це також тобі б'ю чолом:

Не лежить поміж нами
розрахунків хитра таємність.

А братались ми
не за святковим столом...

І на прапорі, що тріпотить над моїм чолом,
Краплі крові братів моїх
поєднано в нероз'ємність.

ЗАСТОЛЬНИЙ МОНОЛОГ ПРО КРАСУ

Таріелу Чантурія

— Хто це сказав:

«Краса — почім вона?

Не знаю про таку...»

Спитати мушу:

«Гей, де там ви,

що жменею пшона

Наситите собі зінці й душу?!.»

Життя ви роздивляєтесь нове,

Мов плід смачний шукаете у вітті...

Але краса — над всім.

Вона живе,

Бо не залежить ні від кого в світі.

Вона існує —

без похвал та звань —

Ій ні до чого —

мов сльота осіння —

Регіональність ваших міркувань,

Раціональність вашого везіння.

Чужі ви з нею,

наче полюси,

Далекі — мов планета від монети...

Краса живе.

Вона — на всі часи.

Вона лишиться,

коли ви минете...

Не чуєте пісень?

Стозвукій грім

Впаде на вас крізь біле море світла.

Красо, живи!

Погляньте —

понад всім

Глухий Бетховен диригує світом...

АВТОПОРТРЕТ ХУДОЖНИКА ПІРОСМАНІ

...Я добре чую.
Не кричіть мені.
Ще й —
не кричіть на мене без потреби.
Я маю досить хати,
досить неба
І досить зерен,
зронених в стерні.
Живу.
Творю.
Молюсь новому дню.
Та мрію —
віднайти колишні сили.
...Коли врожай мій лято молотили,
Багато зерен
впало на стерню.
Чи матиму я досить
цього дня,
Таланту й сил —
чи матиму доволі?
Коли іду по вижатому полю,
У босі ноги колеться стерня.
Під вітром навісним
проходжу нею;
Спокійна мить,
коли душа щемить...
О зерна мої!
Чуєте?..
Зростіть
Понад цією
мертвою стернею!

ЛИСТ МОЄМУ ДРУГУ ДЖАНСУГОВІ ЧАРКВІАНІ

Джансуг, спасибі, в мене є гора
І сонцесхід, що на горі згорів.
Джансуг, спасибі, я таки програв
Змагання наше в щедрості дарів.
Джансуг, спасибі, нині в мене є
Вершина, де сніги з твоїх тривог.
Джансуг, спасибі, Грузія стає
Горою, що одна у нас на двох.
Джансуг, спасибі, з добрих наших діб
Ти слів та сили в пам'ять набери.
Джансуг, спасибі, виноград і хліб
Ростуть на схилах нашої гори.
Джансуг, спасибі, щастя наше в цім —
У моноліті, сущім над громами.
Джансуг, спасибі, на горі є дім,
В якому друзі житимуть і ми.
Джансуг, спасибі, порухом пера
Гірські хребти громадити умій!
...Я вже відчув, що в мене є гора —
Спасибі тобі, щедрий брате мій!

ПЕРЕГУК

Ч Е К А Н Н Я

(За білоруським поетом
Петруsem Бровкою)

Все витримаю, все здолаю,
Хоч рана в серці не одна.
Лиш клен з надвору запитає:
— А де вона?

Вже визолотив місяць висі,
Росинка сяє край вікна.
Запитують стежини в лісі:
— А де вона?

Ця самота моя — мов звичка,
Минає котра вже весна...
Та хвилями питає річка:
— А де вона?

Ну що ж, я не ховаю болю,
Бо не моя у тім вина.
Спитайте ще у вітра в полі:
— А де вона?..

ГРОНА

(За вірменським поетом
Ваганом Давтяном)

Загусли в гроні чорна мла
І золото ясних заграв —
Туди по краплі ніч ввійшла
Й по зернятку світанок впав.

А ніч поклада в краплі ті
Стосяйність зоряних дарів,
Світанку зерна золоті
Серпанок ніжний оповив.

Немов бурштин вони усі,
Чи — мов агати осяйні,
Ті гронам, скупані в росі
Ta вміті в зорянім вогні.

Торкне їх сонце — і на мить
Сяйнуть, мов щоки дів, вони...
В тих краплях ніч спокійно спить,
В тих гронах — ранки бачать сни.

Там краплі дощові й сонця
У зливках з'єднано ясних.
Всі гронам формою — серця,
І, як в серцях, пекучо в них.

Б Е З С М Е Р Т Я

(За естонським поетом
Мартом Раудом)

Слово — ЛЕНІН — бачу.
Літери, влиті
В тіло каменя.
Вічні
 у мавзолейнім граніті.
Та мішніше,
 аніж у камінну вроду,
Це ім'я вкарбувалося
В серце й розум народу.
І — як вічний вогонь,
Що світанок його розлив, —
Сяє пам'ять про Нього
В безсмерті справ Його й слів...

С Е Р І Е

(За узбецьким поетом
Нормурадом Нарзулласиим)

Тих слів не забуду, що в серці звучать;
Ледь чув їх тоді: «Він знекровлений... Кров...»
Кров друзів-джигітів, кров пòдруг-дівчат
У себе прийняв я і смерть поборов.
Вже очі мої ожили від безтям
І кожного нерва струна ожила,
І серце мое спалахнуло життям,
Напоєне з дружніх сердець джерела.
Ти чуєш кров друзів, яка в тобі б'є?!

День, в друзів позичений, з ними ж діли.
О серце мое, — ти не тільки мое,
Бо душу нову тобі друзі дали.
Будь з друзями, серце!
Будь — пульсом своїм!
На святі,

чи в битві доляючи зло.
Пожертвуй себе, не вагаючись, їм,
Коли це потрібно,
бо ѿти — джерело!

КВІТИ З ТАЙГИ

(За російським поетом
Робертом Рождественським)

Ти пробача,
що я квітів з тайги
не привіз.
Ти не вір,
що на квіти нещедрий там ліс —
Хай не брешуть тобі серед білого дня...
Просто квіти в тайзі —
польовим не рівня!
В буреломах, на кручах
палають жарки,
Як сонця,
наче скроплені кров'ю жовтки.
Квіти —
не для слизьких ресторанних столів;
Не для них —
полірований блиск кришталів.
Не для них...
І вони не збегнуть ні на мить,
Що з-під крана
та сама вода крапотить.
Але — спробуй зірвати їх!
Тільки торкни...
На долоні тобі
бризнути кров'ю вони!
Але ти їх зірви
і лицем притулисся...
Тільки що це...
Лиш квіти землі позбулись,
Відірвались від ґрунту
і вмер для них ліс,
У якому вони
на світанні звелись,
Той, суворий,
де роси й сліди ведмежат.
...Щойно зірвані квіти
вже мертві лежать.
Зразу ж гинуть вони,
лиши забрати в них ліс...
Ти пробача,
що я квітів з тайги не привіз.

ВІТЧИЗНІ

(За грузинським поетом
Галактіоном Табідзе)

Краю отчого дивовижний зліт,
Сонцесяйний шлях
у життя нове.
В цьому
головний
сенс прожитих літ —
Вся любов,
яка
у мені живе.
Пісне моя,
йдім
на звитяжний бій —
Хай у нуртах дяя
наспів твій пливев!
Ліру захистім,
бо лише у ній
Вся любов,
яка у мені живе.
Сніп найліпших строф
розв'яжу —
беріть
Щедро їх роздам
у щедротнім дні...
І ніхто мене вже не перевчить —
Збережу любов,
що живе в мені!

ДОЩ

(За єврейською поетесою
Дорою Хайкіною)

Дощ квапиться за мною крізь пітьму,
Ще й вітер хоче помогти йому —
Затримують мене серед сльоти...
Та я від них нездатна утекти.

Неначе дим, ці пасма дощові —
Сріблини з неба, крапельки живі,
Що проти світла золотом сяйнуть,
М'якенько, наче льон, плече торкнуту.

Біжить за мною дощ — біжу і я,
В чужім подвір'ї — скованка моя:
Там притулюсь до білої стіни —
О доще, хоч на час мене мини!

Але куди ховатися помчущу
Від того, з юних літ моїх, дощу?
Я втисячне — на щастя чи біду —
Крізь давню зливу полем знову йду.

Не в модних черевиках — босоніж,
У ситцевому платті — так вільніш —
По незабутій борозні майну,
Побачу давню скируту — й помину.

Лишаюся навіки в полі тім:
О спомине — над полем полетім.
Повз дім цей, двері, милі назлвжди,
Пройдімо знову — пам'яте, веди!

Вода в тій плящці — з давньої ріки,
В тих зошитах — дитячі помилки.
Зникає друг, приходить давній сум,
І з клопотом я знову сам на сам.

Але вже знаю — що б там не було,
Любов завжди перемагає зло.
Слова ці споконвік в мені живі...
Я знову йду між пасма дощові.

БРАТЕРСТВО

(За російським поетом
Миколою Ушаковим)

Радію,
бо земля моя
Простерлася між океанів.
У нурті справ її та планів —
Народів збратана сім'я.
Є в нас і Пушкін, і Шевченко,
І Нізамі, і Навої,
Мої аварці та евенки
Дарунки нам несуть свої.
Всі — білоруси та вірмени —
Звелися одностайно — враз!
Та ж мрія в тебе та у мене
І спільне майбуття у нас.
...Десь там далеко, за горами,
Де сяє синя дивовись —
Грань непогасна, світла брама,
Де мрія з мрією зійшлись.
За гранню — день.
І кожен знає:
В тім дні —
 про шлях в майбутнє вість.
Там серце серцю промовляє
І слово слову відповість.

ЗМІСТ

Шукаю пильно слова, які в мені дозрівали 3
ГОЛОСИ КІЄВА

Початок	6
Час	7
Зоря	9
Екскурсія містом	10
Тиша	11
День народження Ілліча	12
Рейс С-957 26 травня 1976 року	13
Перехрестя	15
Емігрант	16
Даруй мені, доле, надію на завтрашній зліт	18
Дерево	19
Глина	20
Воєнний щоденник Олександра Довженка	21
Пам'яті футbolістів київського «Динамо», розстріляних фашистами	22
Робоче місце	23
Гідність	25
Будівельники	26
У дні партійного з'їзду	28
Вічність	29
Дорослість	30
Слід	31
Докір	32
Тобі	33
Лютий	34
Осінні гуси з Кончі Озерної	35
Старий лірник	36
Зустріч з кокетливими початківцями після літературного вечора	37
Пісні з приспівами	38
1. Задумлива пісня про себе самого	38
2. Пісня-балада про втраченого коня	39
3. Наївна пісенька про літечко	40
4. Пісня для святкової музики	41
На зустрічі з старими комсомольцями Києва	42

ГОЛОСИ ГРУЗІЇ

Шляхи	44
Ранок у кахетинському селі Телаві	45
Братній уклін моїм друзям у Тбілісі	46
Вірш, прочитаний тбіліським робітникам	47
Слухаю голоси грузинських поетів	48
Тихий вечір на гірській радіостанції	49
На полі середньовічної битви	50
Веселе застолля	51
Тиша в пантеоні на Мтацмінда	52
Леся Українка в Сурамі	53
Іраклій Абгшідзе розмовляє з Миколою Бажаном	53
Могила царя Давида Будівничого в Гелатському монастирі	55
Кавказу	57
Совість	59
Автозаводцям Кутаїсі	60
Наодинці з собою думаю про Тбілісі	62
Кутаїське літо	63
Після зустрічі в селі Шрома з ветераном боїв за Радянську Україну	64
Застольний монолог про красу	65
Автопортрет художника Піросмані	66
Лист моєму другу Джансугові Чарквіані	67
	68

ПЕРЕГУК

Чекання (За білоруським поетом Петрусем Бровкою)	70
Грони (За вірменським поетом Ваганом Давтяном)	71
Безсмертя (За естонським поетом Мартом Раудом)	72
Серце (За узбецьким поетом Нормурадом Нарзуллаевим)	73
Квіти з тайги (За російським поетом Робертом Рождественським)	74
Вітчизні (За грузинським поетом Галактіоном Табідзе)	75
Дощ (За єврейською поетесою Дорою Хайкіною)	76
Братерство (За російським поетом Миколою Ушаковим)	77

Коротич Виталий Алексеевич
ДОСТОИНСТВО
Стихи
(На украинском языке)

Художнє оформлення *В. В. Руденка*

Редактор *А. С. Камінчук*
Художній редактор *В. І. Пойда*
Технічний редактор *М. Г. Чередник*
Коректор *Л. М. Васильчук*

Здано на виробництво 24. V. 1976 р.
Підписано до друку 25. I. 1977 р.
БФ 29698. Формат 70×100¹/₃₂.
Умовн. друк. арк. 3,23.
Обл.-вид. арк. 2,74.
Зам. 6—2845. Тираж 28 000.
Папір друк. № 1.
Ціна 31 коп.

Ордена «Знак Пошани»
видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь»,
Київ, Пушкінська, 28.
Київська фабрика друкованої реклами,
Київ, Виборзька, 84.

31 коп.

